

Preek over Mattheus 21:1-11

Gehouden in de online-dienst op zondag Palmпасen, 5 april 2020, vanuit de Bergkerk te Den Haag

Gemeente van Christus,

Het zijn in deze tijden onwennige woorden en beelden, die deze zondag Palmпасen oproept: de hele stad raakt in rep en roer en trekt erop uit om deze Jezus te zien, mensenmenigten staan schouder-aan-schouder om hem toe te jubelen en überhaupt: wat doen Jezus en zijn volgelingen überhaupt buiten, is daar wel een essentieel reden voor?

Het is daarom maar goed ook, dat er toen geen social-distancing – maatregelen van kracht waren, je kunt ook domweg slecht jubelen met zo'n mondkapje op. En stel je alleen voor hoe de mozaïeken, fresco's en schilderijen van deze beroemde scène eruit zouden hebben gezien....

Nee, in deze bizarre weken van de corona-crisis hebben wij bij het woordje "intocht" en bij beelden van mensen die door anderen worden toegejuicht heel andere associaties: We denken aan onze helden in de zorg, die 's avonds vanaf de open ramen en de balkons worden bedankt, aan ingevlogen medici uit andere landen die hun levens op het spel zetten om in brandhaarden van de pandemie te gaan helpen, aan de dankwoorden van Brabantse familieleden diens dierbaren in buurlanden verzorgd worden omdat de ziekenhuizen thuis overbelast zijn, aan ex-zorgmedewerkers die zich nu massaal vrijwillig melden om bij te springen en aan genezen patiënten, die onder gejuich van artsen, verplegers en andere medewerkers de ziekenhuizen weer verlaten.

Natuurlijk: de klappende en juichende mensen moeten tegenwoordig op anderhalve meters afstand van elkaar staan. En uiteraard zijn de situaties van nu en die van het Jeruzalem in grofweg het jaar 33 van onze jaartelling sowieso slecht met elkaar te vergelijken. Maar toch kunnen onze hedendaagse beelden uitstekend erin slagen om het wat oudere beeld van de intocht van Jezus in Jeruzalem op vandaag te betrekken.

Want waar in deze tijd al het gejuich om draait, wat mensen op balkons doet klappen en anderen op vliegvelden en rond ziekenhuizen doet jubelen, is dat anderen empathie en solidariteit tonen: Artsen en verpleegkundigen die dag in, dag uit de strijd intrekken tegen deze onzichtbare vijand – en dat terwijl al jaren op de zorg wordt bezuinigd en terwijl zij op veel plaatsen niet zeker weten of ze zichzelf optimaal kunnen beschermen. In veel ziekenhuizen elders in de wereld zijn de tekorten aan beschermmiddelen nog schrijnender. In regenpakken, met een sjaal om hun mond en een duikbril op is de opofferingsbereidheid van artsen en verpleegkundigen nog duidelijker te zien, velen gaan naar hun werk wetende dat ze daar gevaar voor lijf en leven lopen. Anderen, ik denk aan veel collega's die als geestelijke verzorgers in ziekenhuizen, woonzorgcentra en verpleeghuizen werken, blijven hun werk doen ook al weegt dat nu om dimensies zwaarder op hun schouders. De rouwenden die alleen met woorden op afstand getroost kunnen worden, de zieken die fysiek niet gesteund mogen worden, de bange eenzamen die door de mondkapjes niet eens een troostend glimlach kunnen ontvangen. Toch gaan ze, voor wat eenvoudige nabijheid, om te doen wat mogelijk is, gewoon om een beetje mee te leven, om het leven van kwetsbaren te delen en om solidair met zovelen te kunnen zijn die nu op zoveel verschillende manieren onder deze situatie moeten lijden.

Bij grote rampen en crises zoals deze hebben wij geleerd om onze hoop te putten uit de talloze acties van mensen die helpen, die onzelfzuchtig de handen uit de mouwen steken om nood te lenigen, om kwetsbaren te steunen en rouwenden nabij te zijn. Uit acties die kortweg empathie en solidariteit in de praktijk brengen. En ook al moet deze hulp nu bij de mensen, die ze nodig hebben, op een andere manier komen, op een manier die her en der nog steeds onwennig is of zelfs gebrekkig aanvoelt, ook tijdens deze corona-crisis ligt veel hoop voor het oprapen in zulke acties. Ook al zijn er natuurlijk, dat wil ik niet ontkennen, ook heel andere acties van egoïsme en zelfzucht die deze crisis losmaakt.

Zo bleven de priesters in Noord-Italië nog lang doorgaan met het bijstand bieden aan zieken en stervenden, alleen in de stad Bergamo zijn inmiddels meer dan 50 priesters overleden. Of kijk even over de grens, Duitsland, het land met de grootste IC-capaciteit in Europa, heeft al honderden patiënten uit Frankrijk, Italië en ook uit Nederland laten overvliegen om overbelaste ziekenhuizen in die landen een beetje speelruimte te gunnen. Of wat te denken van de honderden Cubaanse artsen en verpleegkundigen die op het vliegveld van Milano na hun landing toegejuicht werden, omdat ze gekomen waren om zieke of overleden Italiaanse artsen en verpleegkundigen te vervangen.

Het zijn stuk voor stuk acties die mij, beroeps-gedeformeerde predikant die ik ben, aan heiligenlegendes doen denken, aan verhalen van doodgewone mensen die boven zichzelf uitstegen in empathie, solidariteit

en naastenliefde voor de meest kwetsbaren, de meest buitengeslotenen. En die dat deden terwijl ze dondersgoed wisten, dat ze ergens ook aan iets dwaas, iets gekks waren begonnen, omdat ze door hun handelen zelf ook het risico op ziekte of een vreselijke dood op de koop toe namen.

Zo moest ik de laatste dagen vaker aan de Belgische Pater Damiaan denken, die in de 19^e eeuw als zending op Hawaii werkte. Daar hoorde hij dat mensen die op Hawaii aan lepra leden, allemaal naar een afgelegen eiland werden verbannen, waar ze verwilderd en zonder welke voorziening dan ook hun laatste jaren moesten slijten. Hij realiseerde zich dat dit zijn roep in de navolging van Jezus was, zijn concrete manier om naastenliefde te leven: Zoals Jezus het leven van ons mensen heeft gedeeld, zo moest hij het leven van deze leprozen delen, om hen te troosten, te steunen en hen iets van hun waardigheid als mensen terug te geven. Hij hield zijn intocht op dat eiland als jonge en gezonde priester. En zou daar uiteindelijk ook overlijden. Veel te vroeg en ja, aan lepra. Ook voor hem gingen empathie, solidariteit en naastenliefde tot in de dood. Natuurlijk, Pater Damiaan kon toen andere, wellicht betere manieren toepassen dan wij nu in onze situatie, om zijn empathie, solidariteit en naastenliefde aan de leprozen over te brengen. Hij kon ze bezoeken, hij kon hen troostend aanraken, hij kon, face to face, met ze samen bidden, hen fysiek zalven en zegenen. Ik zelf had de laatste weken geregeld paniekerige, huilende, eenzame mensen aan de telefoon en begrijp maar al te goed op hoeveel manieren dan zo'n telefoontje tekortschiet. Maar deze crisis vraagt van ons om te improviseren, om nieuwe manieren te bedenken hoe wij toch intocht kunnen houden in huizen en harten van mensen die dit nu zo nodig hebben, zelfs al blijven wij fysiek op afstand. En als je nu naar jezelf kijkt, hoe je thuis in je woon- of werkkamer, misschien zelfs nog in pyjama of ochtendjas aan een eredienst hier in de Bergkerk meeviert, dan merk je, dat wij daarin al aardig op weg zijn. Tenslotte kun je het ook zo bekijken: Pater Damiaan was waarschijnlijk niet vroegtijdig overleden en had veel langer en veel meer leprozen kunnen helpen, had hij toen al, daar op Hawaii, beschikking gehad over onze technische mogelijkheden van vandaag.

En toch heeft Pater Damiaan goed opgelet, toen hij de evangeliën las: hij deed intocht bij de meest kwetsbaren, bij hen die zijn nabijheid het meest nodig hadden en volgde daarmee Jezus na, die exact dit hem had voorgedaan. Ook in deze corona-crisis brengen ontelbaren, op hun eigen manier, empathie, solidariteit en naastenliefde in de praktijk. Net als Pater Damiaan leven zij nu de waarden na, die Jezus ons heeft voorgeleefd – de allermeesten, trouwens, zonder daarbij aan Jezus te denken.

Tenslotte is het verhaal van Jezus' intocht, als je zo wilt, de miniatuurversie van het hele levensverhaal van Jezus' bestaan hier op aarde: In Jezus houdt God intocht op aarde, om het leven van ons mensen in empathie, solidariteit en naastenliefde te delen, om ons op te roepen het hem na te doen en ons zo te verlossen, te redden, wat niets anders wil zeggen dan zich in eeuwigheid over ons te ontfermen, ons te troosten en ons nabij te zijn. En al dit zit in het klein ook in het intochtsverhaal dat wij net lazen: Jezus houdt intocht in Jeruzalem en de mensen daar voelen instinctief dat daar iemand speciaals hun stad intrekt, om hun leven te delen, om hen nabij te zijn wanneer het knelt en om zich, op zijn eigen manier, maar wel met empathie, in solidariteit en naastenliefde over hen te ontfermen wanneer zij dat nodig hebben.

En zo is dit ook een verhaal voor dit moment, voor deze corona-crisis en voor jou daar thuis, voor je eigen beeldscherm. We maken het verhaal alleen, omdat deze crisis nu eenmaal improvisatietalent van ons vraagt, nóg kleiner, net als de intocht van de kinderen met hun Palmpasen-stokken vandaag ook bij hen thuis gebeurde. We maken van deze miniatuurversie van het hele levensverhaal van Jezus' bestaan op aarde, een nog kleinere miniatuur. We vieren vandaag namelijk niet alleen de intocht van God in Jezus hier op aarde, niet alleen de intocht van Jezus in Jeruzalem, maar ook, ja allereerst, de intocht van Jezus bij jou thuis, bij iedereen die nu eenzaam of verdrietig is, die de kerkgang en de ontmoetingen met oude en nieuwe bekenden mist. Want ook, ja allereerst wil hij jou in deze situatie nabij zijn. We vieren de intocht van Jezus bij jou thuis, bij iedereen die nu om dierbaren moet vrezen, of al moet rouwen om lieve mensen die overleden zijn. Want ook, ja allereerst wil hij jou in deze situatie troosten. En wij vieren de intocht van Jezus in alle ziekenkamers, verpleeg- en ziekenhuizen, bij iedereen die ziek is. Want ook, ja allereerst wil hij zich over jou en over iedereen die voor jou zorgt ontfermen.

Laten wij daarom nooit, vandaag niet en in geen van de donkere tijden die nog zullen komen, vergeten wat de psalmist ons allen toeroept: "Met God aan mijn zijde heb ik niets te vrezen. Want eeuwig duurt zijn trouw."

Amen.